

Bygg en holk av en bräda

Årskurs: 7-9

Beräknad tidsåtgång: Cirka 3-5 timmar

Material: Ni behöver bräda, såg, hammare och spik, borrutrustning och nubb.

Koppling till centralt innehåll i grundskolans kurser

SLÖJD

- Två- och tredimensionella skisser, modeller, mönster och arbetsbeskrivningar och hur de kan läsas, följas och kopplas till matematiska beräkningar.
- Slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning och värdering och hur delarna i arbetsprocessen samverkar och påverkar resultatet.

Genomförande:

Upplägg

I den här övningen får eleverna bygga en fågelholk. Med en enkel fågelholk kan man locka en fågelfamilj till sin trädgård eller till skolans område.

Att inleda arbetet

Alla delar kan sågas ut ur en bräda som är 15 cm bred, 2 cm tjock och 1,5 m lång. Om man vill ha taket till holken lite bredare så att det skjuter ut lite på sidorna kan man ta en något bredare brädstump till detta. Till sammansättningen behövs 40 mm galvaniserad spik.

Fågelholksäsonger

Genom att bygga fågelholkar kan du hjälpa fåglar att hitta bra boplatser där de kan lägga ägg och få ungar. Hösten är bästa tiden på året att sätta upp nya fågelholkar, men det går även bra under vintern.

Nya holkar som hängs upp på våren blir sällan bebodda första sommaren. Fåglarna väljer hellre en äldre holk att bygga bo och lägga sina ägg i. Holkarna fungerar även som övernattningsutrymmen för fåglar som stannar kvar över vintern.

Tillsågning

Mät ut alla delar – två lika stora sidor, ett framstycke, ett bakstycke, tak och botten – på brädan med blyertspenna, linjal och vinkelhake. Såga sedan till bitarna med en vanlig såg.

Gör sidorna 25 cm långa, då kommer taket att luta lite framåt. Botten är i vårt fall 11 cm. Men om plankans tjocklek skiljer sig från vårt exempel så ska botten vara brädans bredd minus två gånger brädans tjocklek.

Markera var ingångshålet ska vara och ta upp det med en borrarväng eller bormaskin och en ställbar centrumborr eller en sticksåg. Storleken på hålet 3 till 3,5 cm är anpassat till de minsta fåglarna som mesar och flugsnappare. Slå gärna in korta nubbar i en ring runt hålet, det hindrar hackspettar från att förstora hålet. Sätt inte någon pinne under hålet!

Sätt samman holken

Spika fast den ena sidan mot bakstycket cirka 10 cm från överkanten. Fäst sedan botten i sidan och i bakstycket och spika fast den andra sidan. Spika sedan fast framstycket, eventuellt lite sneddat i överkanten och till sist taket. Det är möjligt att förse taket med gångjärn och en hasp om man vill det. Detta gör det mycket enklare när man ska rengöra holken varje år. Förbered även för uppsättning genom att borra två hål i holkens sidor, det gör att holken kan hängas runt trädstammen.

Uppsättning

Spika aldrig med en järn- eller stålspek i trädstammen. Spikar i stammen kan orsaka stora skador om träden en gång i framtiden ska sågas i ett sågverk. Använd i stället en uppsättningsanordning av till exempel kraftiga snören som tål fukt, ståltråd eller stålband. Det finns även träspikar att köpa. Då borrar man ett lämpligt stort hål i trädstammen och slår i träspiken.

